

1868-02-04

Afsender
J. C. Jacobsen

Modtager
Carl Jacobsen

Type:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Arkivplacering:
Uden FA-nummer, æske F 3,1

Emneord:
Industriel arkæologi,
bryggeriindretning,
bryggeriteknologi

Dokumentindhold

J. C. Jacobsen skriver et 12 sider langt brev om bl.a. bryggeriforhold i Pesth og gæring i Schwechat.

Transskription

Tirsdag Aften d 4 Febr

Kjære Carl!

Det glædede mig meget af det Brev, din Moder modtog i Forgaars, at see at Du i rette Tid havde modtaget det Creditiv paa Wien, som jeg havde sendt Dig.- Det var en overraskende Efterretning, at Bryggeriet ved Pesth ikke var et Dampbryggerie. Jeg havde ret glædet mig til at faae nærmere Efterretning om dets Indretning og Drift, for at kunne sammenligne det med mit, der jo først i denne Vinter er blevet et fuldstændigt Dampbryggerie; thi ifjor var kun den ene Kjedel indrettet til Dampkogning, hvori alle Mæskekogningerne foregik, men Kogningen af Humleurten kun tildeels, nemlig i Begyndelsen og Slutningen af Saisonen, hvor der kun Brygges 2 Gange i Døgnet. Derimod blev Urten i den største Deel af Vinteren, hvor der brygges 4 Gange i Døgnet, kogt i den anden Kjedel over aaben Ild og jeg

har saaledes endnu ikke nogen fuldstændig Erfaring om det dampkogte Øls Holdbarhed i Slutningen af Sommer-maanederne. Jeg stoler imidlertid trygt paa, at de theoretiske Grunde, som tale for Dampkogningens Anvendelighed, ogsaa til Lagerøl, vil holde Stik i Praxis. Selv om man andetsteds har faaet mindre heldige Resultater, vil dette ikke forskrække mig, da Maltningen og Tørringen hos dem kan have Andeel deri. Dertil kommer, at Ingen, uden jeg, har damptæt lukkede Kjedler, hvori Urten koges ved 1 à 2 Punds Tryk, altsaa ved en Temperatur af lidt over Kogepunctet.

Urtens Klaring ved Kogningen, saavel som dens Klarhed paa Svalebakkerne og Bundfaldets Fasthed paa disse ere ogsaa ganske uforandrede, hvadenten der er kogt ved Damp eller aaben Ild. Om Gjæringens Gang og Attenuationen gjælder det Samme. Dersom Du faaer Leilighed til at tale med Sedlmayr derom, maa Du fortælle

ham dette og meddele mig, hvad han siger derom.- Det har glædet mig meget, at han har taget saa venligt imod Dig og at Du har saa god Udsigt til hos ham at kunne fuldstændiggjøre det Cursus, som blev

afbrudt paa Halvveien i Schwechat.- Denne Afbrydelse var jeg slet ikke glad ved, da det er af Vigtighed at kunne følge en Fabrikation, som vor, fra Begyndelsen til Enden paa eet Sted. Det har imidlertid havt en ikke ringe Indflydelse paa min Mening om dette Punct, at jeg, til min Overraskelse seer af dit Brev fra Pesth, at Gjæringen i Schwechat har været ført saa forunderligt, ja ubegribeligt planløst. Naar Du ikke havde havt saa fortrinlig Leilighed til at observere Alt nøie, maatte jeg troe at din Skildring af Gjæringstemperaturens Forskjellighed beroede paa en Misforstaaelse.- Er det muligt at man hos Dreher er saa skjødesløs, at lade Urten nedsvale saa høist forskjelligt ? Nogen fornuftig Grund dertil kan jeg ikke tænke mig.

Jeg er efter denne Meddelelse endnu mere end tidligere begjærlig efter at modtage din fuldstændige Rapport over de enkelte Gjæringers daglige Gang i Schwechat med Angivelse af Varmegrader og Attenuation, Klaringen i Prøveglassene og Gjærens Beskaffenhed.- Hos mig har Erfaring atter og atter vist, at ethvert Spring i Gjæringstemperaturen medfører Uregelmæssigheder ogsaa i de følgende Gjæring og jeg holder derfor med stor Strengthed over den størst mulige Stadighed i Gjæringens Gang.- Jeg tvivler ikke paa, at Du ogsaa hos Sedlmayr vil finde en saadan Stadighed navnlig i Sommerøllets Gjæring, hvilken jeg vil bede Dig at observere meget omhyggeligt. Hos mig bliver Attenuationen observeret og noteret for hver Dag (Morgen) og Temperaturen 2 Gange daglig, samt senere i Lagerfadene i Kjelderen hver 8de eller 14de Dag.

II

Det er vanskeligt for mig, at give Dig noget Raad med Hensyn til den Post, Du taler om, dels fordi jeg ikke nøie veed hvor solide dine Kundskaber og hvor klart dit Overblik er over alle de forskjellige Dele af Bryggeriet og ei heller veed hvor moden Du er til at styre en heel Bedrift og til at lede og ordne Folkenes Virksomhed og Arbeidets Gang, samt Bogføring osv, dels har jeg nogen Betænkelighed ved at give dig Raad paa en Tid, da Du bag ethvert Raad fra mig ikke søger efter mine Grunde men kun bilder Dig ind at see en Villie. Men da Du udtrykkeligt forlanger det, bør jeg ikke undslaae mig for at sige Dig min Mening, forsaavidt jeg troer at kunne have en nogenlunde begrundet Mening. Jeg vil da begynde med at sige at det, der mest har glædet mig i dine senere Breve, var den Udtalelse, da Du skulle forlade Schwechat, at Du dér for

første Gang følte, at Du langt fra var færdig og at Du endnu havde meget at lære, thi dette vidnede netop om, at Du var paa den rette Vei til at lære Noget tilgavns.- Jo dybere Ens Indsigt bliver, desto klarere seer man hvad man mangler. Men nu, i det Øieblik da Du har indseet Hvad og Hvormeget Du mangler, at afbryde dit Studium og begynde med bevidste Mangler at bestyre et heelt Bryggeri, det vilde jeg visselig i dit Sted ikke gjøre, navnlig ikke under saa vanskelige Forhold, som de hvorunder et Bryggeri af lagerøl i Pariser Klima med en kostbar og sparsom Lisforsyning er stillet. En ganske Anden Sag vilde det have været, dersom der var Tale om en subaltern Post under en dygtig Bestyrer, af hvem Du kunde lære, hvad Du endnu mangler og altsaa i en Stilling, hvori Du ikke paatog Dig mere, end Du har Bevidsthed om, at Du kan magte og hvori Du kunde tilegne Dig - efterhaanden- hvad der kræves til selv at styre det Større og det Hele.

Det Raad, Du forlanger af mig, kan derfor ikke gaae ud paa Andet, end at benytte den gunstige Leilighed, Du nu har hos Sedlmayr til at lære saameget som muligt, ved at tage practisk Deel i Arbejderne og fortrinsviis at beskæftige dig med at iagttage de Phænomener som Du føler, at Du har mindst Indblik i og at fortsætte dette Studium lige til Enden af Saisonen.- Den Sammenligning mellem München og Wien, som Du derved vil faae Leilighed til, vil give dig Meget at tænke over, hvilket jeg troer Du trænger til.- Det synes nemlig at fremgaae af dine - iøvrigt flittige - Betragtninger, f. Ex over Køllerne i Schwechat, at Du ikke ret har udviklet Evnen til at anvende de Kundskaber - in casu i Physiken - hvoraf Du maa være i Besiddelse.- Da Du ligeledes vil faae rig Leilighed til at tænke over Meget og til at anvende det Lærte i Reflexioner over Forskjellighederne ved at gjøre den omtalte Reise med Hatt til Bochum, osv, troer jeg ikke at Du bør lade denne Leilighed gaae fra Dig. Den vender, som Du selv siger, ikke let tilbage under saa

gunstige Betingelser.- Alt dette synes Du jo ogsaa selv at indsee og naar Du alligevel føler Tilbøielighed til at opgive disse Fordele, er det, som Du siger, dreven af Trangen til en selvstændig Stilling ligeoverfor mig (hvormed Du atter tænker paa en "Villie" og ikke paa min Indsigt i og Omsorg for dit sande Bedste). Men hvorledes Du end betragter mit Forhold saa synes det dog klart, at en tidligere eller sildigere Indtræden i en tjenende Stilling ikke kan have nogen Indflydelse paa det Tidspunct, da Du kan komme i en virkelig selvstændig Stilling lige

overfor mig, thi, ligesom jeg af pecuniære Grunde ikke kan hjælpe dig i Vei før om 2 Aar, saaledes anseer jeg det heller ikke tjenligt for Dig, ja ikke forsvarligt, om jeg vilde gjøre det tidligere og jeg kan neppe troe, at Du selv ved moden Overveielse vil finde Dig moden til at begynde en selvstændig, borgerlig Virksomhed, før Du har naaet de 28 Aar og brugt Mellemtiden med stor Iver.

III

At der ikke er den mindste Udsigt til, at der i den nærmeste Fremtid vil blive Brug for flere baierske Bryggerier herhjemme, har jeg jo sagt Dig og det følger deraf, at Du nærmest maa tænke paa at bryde din Bane i Retning af forædlet overgjæret Øl, for hvilket det engelske pale Ale er den fortrinligste Type.- Det er saaledes min Overbevisning, at Du, efter at have erhvervet Dig den almindelige Indsigt i Bryggeriets Theori og Praxis, - fremfor Alt bør beskjæftige dig med din fremtidige Specialitet og at Du derfor, saasnart Du er færdig i Tydskland, gaaer til England, hvor Du vistnok snart vil føle, at 2 Aars Studium og Øvelse ikke er formeget.- Saavidt jeg kjender til de engelske Forhold, vil Du ogsaa der, lettere end andetsteds, kunne faa en Post efter i nogen Tid at have arbeidet som Volonteur. Det er i denne Form

at de unge Mænds Uddannelse i Reglen gaaer for sig i dette Land og det er jo heldigt, at denne Form stemmer godt med din Tilbøielighed.- Om jeg kan komme til England i Sommer og reise med Dig, veed jeg endnu ikke med Vished, da jeg haver ikke Lidet at gjøre herhjemme. Ogsaa er jeg i Tvivl om det vilde være gavnligt at vi mødes, saalænge Du ikke er kommen saavidt, at Du kan indsee, at jeg kun handler i din sande Interesse, eller at Du idetmindste kan troe paa Muligheden af, at jeg seer klarere end Du og saaledes uden Modvillie følge mine Raad.- Men selvom jeg ikke skulde kunne komme til England og introducere Dig - hvad jeg ikke vil opgive Tanken om - saa kan jeg dog skaffe Dig saamange Anbefalinger og Introductioner deels fra den fortræffelige, mig hengivne, gamle Aird og Cochrane deels fra de Mænd der have de betydeligste Forbindelser i England,

at jeg tør stole paa, at Du ogsaa i dette Land vil være gunstigere stillet end nogen anden Dansk let vilde være.-Mit Raad er derfor, ligesom tidligere, at Du bereder Dig paa at reise til England saasnart du er færdig i Tydskland.-

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

Jeg er i nogen Forlegenhed i Anledning af en Anmodning, som jeg nylig har faaet fra Bourgeois om at give ham en Caution til en Banquier i Paris paa 5-6000 francs for at han kan discontere de Vexler han modtager for sine industrielle Leverancer. Men en Caution er = et Laan og et Laan er i Regelen = en Gave og fortiden tør jeg ikke være saa rundhaandet.

For et Aar siden havde jeg neppe betænkt mig. Paa den anden Side vilde jeg gjerne hjælpe den stakkels Mand paa Gled og jeg troer derfor at jeg maa gaae en Middelvei

Hermed maa jeg slutte for denne Gang.

Lev vel!

Din Jacobsen

1868

4/2

C.M.

Kjære Carl!

Cimbrug Alfter d 4 Febr.

Det glæder mig meget af det Brev, din
Moder modtog i Tyskland, at hun at din
med den Tid fandt modtaget det Brevet som
Wien som jeg fandt sendt dig... Det var
en ~~en~~ sandt glædelig, at jeg havde
med Peter den med et Daugbryggere. Jeg
fandt det glædelig mig her at have en
glædelig om det Indretning og Drift,
for at kunne sammensluttes det med mig,
der jo først i denne Winter er blevet
et fuldstændigt Daugbryggeri; thi ifjor
var den den nye Tidel indvundet her
Daugbryggeri, som alle Mødetagere
fandt, men Lægerne af Familien den
den Tid, nemlig: Baggeld og Skid-
ningerne af Bøfæne, som det den Baggere
2 Gaug: Dage. Dermed blev det
i den første Del af Winteren, som det
Baggere 4 Gaug: Dage, og det i den
anden Tidel med anden Tid og jeg

Jeg skalde endnu ikke nogen fuldstændig
Løsløsing om det davy sagte Skib Jættens.
Jeg: Klutningen af Sammensætningen.
Jeg skalde invidualt kigge paa, at
de Hænderne Gænder, som skalde for davy,
Løsløsingens Anvendelighed, og for det Hænder,
med Jætte Skib: Jætte. Skalde man
endstaaet for fast mindre Jætte Skib,
med dette ikke forstaaet mig, da Mathiasen
og Cæmperen for dem kun som Andre
deri. Det er davy, at Jætte, uden jeg,
for davy skalde kigge Jætte. Jætte skalde
sagte med 1 i 2 paa Skib, althaa med
en Cæmperens af lidt mere Jætte.
Kluten Hænder med Løsløsing, paa at
skalde Skibet paa Skibet og Løsløsing,
skalde Skibet paa Skibet og Løsløsing,
informerede, skalde ender der er Skib med
davy eller aaben Skib. Om Gjæmperens
Gang og Althaaetens gjælder det davy.
Jætte du skalde Løsløsing skalde at skalde
med Skibet davy, men du skalde

Jeg vilde og meddele mig, hvad jeg siger
derom. - Det var glædet mig meget, at
jeg var taget saa muligt imod dig og at
du var saa god, hvilket du var, som at kunne
fiele Nærværelset det Løst, som blev afbrudt
paa Jalouren: Schwechat. - Derum Afkjærlighed
nu jeg stod ikke glad nok, da det var af Højde
ligesom at kunne følge en Læsekatte, som
nu, for Begyndelsen du funder paa det. -
Det var imidlertid langt en ikke rigtig Læse.
Hvis paa min Mening om alle Punkt, at
jeg, dit min Omvendelse blev af det Læse
for Pesten; at Gjæring: Schwechat jeg
nuvel først saa forundtligt, ja i begribeligt
glædeligt. Naar du ikke Læse som før,
dertil Læse det at abnorme Alk min,
maatte jeg have at din Hildring af Gjæring
+ Encyrraturum Læse villet berede paa
en Misforstaaelse. - for det muligt at man
for Doctes var paa Hæder, at det ikke
undtalt paa først forstillet? Nu som forstillet
Gænde betale den jeg ikke Læse mig.

Jeg er efter denne Meddelelse endnu mere
og lidligere begjærlig efter at uatage
din færdige Læggelse om. De
nævnte Gjæringens daglige Gang med
Aegindelsen af Næringsgraden og Alkaliniteten,
Kloridene i Jernsulfatene og Gjæringens
Koefficient. - Jeg vil for forsøget alligevel
og alligevel, at skære Gjæring i Gjæringens
Læggelse med den nævnte Koefficient
og saa i de følgende Gjæring og jeg
saldes derfor med den nævnte
den nævnte nævnte Koefficient i Gjæringens
Gang. - Jeg tænker ikke paa, at du ogsaa
for Sedlmayr vil finde en anden Koefficient
nemlig i Sammenhængen Gjæring, hvilken
jeg vil bede dig at afskrive meget omhyggeligt.
Jeg vil blinde Alkaliniteten af for
nænt og uatage for den dag (Morgen) og
Temperaturen i Gangen daglig, samt for
i Læggelsen i Jernsulfatens 8de eller 14^{de}
dag.

II ^{4/2} 68
C.M.
Det er mærkeligt for mig, at gemt dig noget
skald med jensige til den post, du taler
om, dets første jeg ikke vidste med jens
salde den Tindrabes og jens bladet det
Omskildt er amot alle de forskjellige dele
af bebyggelse og si jellus med jens maden
du er det at jens en jell bebruff og
det at lade og ordne Talleus Westhauser
og Arbejdet Gang, samt bebyggelse af
dets jens jens uagen bebruffelse med at
jens dig skald jens en Tid, da du bej
skaldt skald jens mig ikke jens af den mine
jens mine jens bebruff dig ind at jens
en Skildie - Men da du indtjalligt jens
laugs det, hør jeg ikke indtjalligt mig jens at
jens dig mine Skening, jensaanid jens lars
at jens jens en uagen ind bebruff det
Skening - Jys mit da bebruff med at
jens at det, det med jens glæde mig i den
jens lars, nar den Skildie, da du
jens jens lars Skening, at du det jens

Jætte Gang fælte, at den lægges nu
færdig og at den ender i Lande meget at
løse, thi det er midt i udsag om, at den
nu kan den være den det at den Kjøbt
tilgængel. - Jo dybere for den det bliver,
det er Kjøbt for den Godt man mangler.
Men nu, i det Skibet der den for indtækt
Godt og for meget den mangler, at afkøbt
det Kjøbt og køjdet ~~at~~ med den det
Mangler at køjdet at det køjdet, det
milde jeg mistelig: det det ikke gjærd, navnlig
ikke ender for næstelige Løstald, som den
Kjøbt det køjdet af Lagard i Jætte
Eller end en Løstald og for den det for den
at Skibet. - for ganske anden Gang mildt det
Jætte ender, for den det er Ende en indtækt
Jætte ender en dygtig køjdet, af den den ender
den, Godt den ender mangler og altså i en
Kjøbt. Jætte den det for den det ender, end den
for køjdet om, at den den ender og Jætte
den ender det ender det - altså ender i Godt den
Løstald det for den det Kjøbt og det Jætte.

At duad; du forlanges af mig, den drøftelse
ikke gaar ind paa Quidt, end at kænnde den
gængsige Leilighed, du mig for sig Sedt magt
tit at lave paanygt paa uueligt, end at tage
grædtekt dret; Arbeidam og forbrindam at
kænndte sig end ~~at~~ at iagttage de ffauamen,
paa du fæles, at du for uindt Sedt tit i og
at forstætte alle Mændem lige tit fædes af
Paisaam. - Den Sammentilgæng uuelte Mændem
og Wieu, paa du drøftelse mig for Leilighed
tit, mig gængs sig meget at kænnte aam, pættel
jag drøftelse du kænnt tit. - Det fjædes uuelte
at fornygtes af dret - iænnt flætte - kænnt
uuelte, f. f. aam Tællom; Schættel, at du
ikke mig for indvælt fædes tit at aamende
de Tættelom - in caam; fættelom - Juuaf du
uuelte mig; kænnt. - Ja du ligeledes
mig fædes mig Leilighed tit at kænnte aam meget
og tit at aamende det kænnte; fættelom aam.
Lætteliggfædes mig end at gængs den aamtalle
Lætteliggfædes mig tit Pættelom, aam, kænnt mig ikke,
at du kænnte kænnte dret Leilighed gaar for sig. den
uuelte, paa du fæles sig, ikke tit kænnte uuelte fædes

gæstlige Betjænkelse. — Allt det som jeg har
gjort og saa vel som at indse og naar den alligevel
skal tilbringes det at agte sig selv. Saaledes,
at det som den siges, som af Lægen det er
fuldstændig Nærliggende ligner mig (Jeg har
den altes Læge som er "Nærliggende" og den som er
Lægen i og Omfang som det sands. Læge)
Man skal det den end betragtes med Lægen
som jeg har det Læge, at en Lægen eller
fuldstændig Lægen i en Lægen Nærliggende
ikke den som er Lægen Lægen som det
Lægen, da den som er Lægen i en Lægen
fuldstændig Nærliggende ligner mig, og,
Lægen jeg af Lægen Lægen den som
Lægen er i den som er Lægen, saaledes
Lægen jeg det Lægen den Lægen som er,
ja den som er Lægen, som jeg vilde gøre det
Lægen og jeg den som er Lægen, at den som
end Lægen Lægen den som er Lægen
det at Lægen en fuldstændig, Lægen Lægen
Lægen, som den som er Lægen den Lægen og
Lægen Lægen den som er Lægen.

III. 4/2 68
C.M.
At det ikke er den mindste Uvigt det,
at det i den nærmeste Samfund vil blive
Krig for flere kæreste Kongeriges Jæ-
ganner, for jeg jo fast sig og det følger
deraf, at du nærmest maa tænke paa
at bryde din Bane i Sletning af forældet
anæggeret, for hvilket det særlige
pale alle er den forlovede Ege -
det er faldet mig Ombemidling, at
du, efter at have udforsøgt dig den al-
mindelige Gudstid i Kongerigets Opri-
g og Jaag, - forudsat alle ^{hans} behagelige
sig med din forældede Opri-
g og at du derfor, forudsat du er godsig
i Egeblaud, gaaer til fuyland, for du
misker sig med fald, at det best Måden
og Smalpe ikke er forudsagt. - Saamt jeg
haaber til de særlige Tænk, til den ogsaa
der, alleve end andthled, Linnus faar en
Jord efter i nægen Tid at have arbejdet
for Malantier. Det er i denne Tid

at de unge Mandt Bekendelse i Lyden
gaar for sig i alle Land og det er jo
feldigt, at deene Lunde kommer godt ind
deri tilbærligst. - Om jeg kan komme
deri forland i Lunde og vise med dig,
naar jeg ender alle med Hilsen, da jeg
faar alle Lede at gaa for sig. Og saa
er jeg i Coint om det milt mere gaaet
at vi ender, faar du deri alle er Lunde
faar, at du kan ind, at jeg kan
i deri faar Bekendelse, eller at deri ind
kan kan gaa Hilsen af, at jeg faar
Lunde end deri og faar det end Mad
falsk mine Lede. - Men selv om jeg
alle Lunde Lunde Lunde deri forland og
introducere dig - faar jeg alle mit apper
Lunde om - faar kan jeg sag Hilsen deri
faar alle Bekendelse og Bekendelse
deri for deri for sig, mig Lunde,
gaaet Lede og Lunde, deri for deri Mand
deri for deri Hilsen Bekendelse i Lyden.

at jeg læs skal gøre, at du agter i det
Land mit navn givstignen tillad mig
anden Gang det mildt navn. —

Mit Land er derfor, ligesom det ligner,
at du hører dig gøre at viise det fælles
sagskab du er færdig i: Eydland. —

Jeg er i mig selv i: Auladung
af en Occidental, som jeg rigtig har faaet
for Bourgeois om at give dem en Læst
til en Canguin i Paris på 5-6000 francs
for at jeg kan se dem i de fleste af
modtagerne for sine individuelle Læst
Men en Læst er = et Land og et
Land er i Læst = en Gang og færdig
Læst jeg ikke mere for mundsaad. — Det er
den sidste Gang jeg vilde høre mig
for den anden Side vilde jeg gerne høre
den sidste Mand på Glad og jeg Læst
derfor at jeg var gået en Midde

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

Farvind mig i Lilla Jaw
Stuen Gay, Len mat!

Alm. Jacobsen